

Pran wan ladaw (30), A, 2020

25 October 2020

Hkristu hta tsaw ra ai nu wa hpu nau ni e, ndai laban gaw pranwan ladaw hta (30) ngu na laban rai nga ai.

San poi ten ni wa jang Sara/num ni gaw shanhte a jawng ma ni hpe ahkyak ai laika ni hte san poi hta san chye ai ga san ni hpe bai n htang sharin ya ya di ma ai. Anhte a nawku dawjau shaning htum wa maga de du jang nawku hpung gaw anhte a sak prat htum ten hte seng ai hpe bai sadi jaw nga ai. Aten du ni ra ai; n tsan sai; anhte ni hpe daw dan ya na san poi langai hpe shang hta ra na ga ai. Anhte a myit mada shara pandung gaw dai san poi a mahtai hta madung rai wa ai.

San poi san jep ai wa gaw Hkristu nan rai nga ai. Hkristu gaw anhte hpe matsan dum myit kaba nga ai re majaw, San poi hta lawm na ga san ni hpe tau nau tsun shadum da sai rai nga ai. Hkrsitu san na san poi hta lawm ai ga san ni gaw hpa rai ta? Ahkak dik ga san langai sha nga ai.

“..na a htingbu wa hpe na a hkum hte maren tsaw ra lu na rai ndai..”, (Jaw Jau 19:18). Anhte shangai wa ai kaw nna nan, ndai lam hpe hkan na matu shi a shi matsun da hkum saga ai. Ndai mungkan ga ntsa hta Yesu Madu a hpang jahtum shani ni hta mung shi a kasa ni hte kasa ni a lit magam hpe lahpa galai gun hpai na ni hpe mung bai matsun shagrin da ai. “Shada da tsaw ra nga mu; ngai nanhte hpe tsaw ra made ai zawn, nanhte mung shada da tsaw ra nga lu na rai myit dai,” (Yawhan 13:43).

Karai Kasang myit dik ai mahtai hpe anhte jaw lu jang sumsing mungdan gaw anhte a matu rai na re; mahtai n jaw lu jang gaw Karai Kasang hte tsan gan ai hku nga ra mat na rai ga ai.

Karai Kasang a ga san hpe anhte ni maisau pa hta hta taw ga ai gaw n rai ga ai. Raitim, anhte a prat maka hta hta taw nga ga ai. Ngai hte ni htep ai htingbu wa hpe ngai hkum hpe tsaw ra ai zawn sha tsaw ra ai nga ai kun? N tsaw ra ai Kun?, bai san la ga. Kanu Nawku Hpung mung ndai ga san hpe sha jahkring hkring san na matu shadum ya nga ai.

Kabu Gara Shiga laika mali hta na masum rai nga ai Mahte 22:34-40, Marku 12:28-31, hte Lk 10:25-28 ni gaw ndai laban na Kabu Gara Shiga hte matut manoi

nga ai hpe madun da ai. Pharisee wa gaw kaja wa sha chye mayu ai majaw Yesu Madu kaw sa du san hpang ai hpe mu lu ai.

Shi hta dai zawn san na matu lawt ga si ni nga nga ai. Karai Kasang gaw Mawshe hku nna, Israael myusha ni hpe Tara kanu lam shi hpe jaw da ai. Raitim, Madu Yesu a prat kaw Yuda hpung woi ningbaw ni hta tara lam 613 du hkra dnga taw sai. Tara lam 248 gaw hkan sa ra ai matsun tara ni rai nga ai. Ga shadawn, “dai galaw u, dai hku galaw u” ngu ai matsun tara ni rai nga ai. Tara lam 365 gaw pat shingdang da ai matsun tara ni rai nga ai. Ga shadawn, “dai hpe hkum galaw u, dai hku hkum galaw u” ngu ai matsun tara ni rai nga ai.

Rabi ngu ai Hpung woi ningbaw ni gaw yu maya masha ni a matu n hkan shatup lu ai matsun tara ni hpe htuk shapraw da ma ai. Ahkyak n re ai tara matsun ni gaw Karai Kasang jaw da ai ahkyak dik ai tara kanu ni hte maren mara tawn da ai lam gaw myit n pyaw hpa rai nga ai. Mt 23:4, hte Kasa 15:10 hta hti yu ga.

Bai Pru Mat Wa Ai Laika 22:6-7 hta, “Marai langai ngai gaw shi a yi sun hpe wan nat dat ai hte dai gaw tsingdu tsingman hta hkru hkrawn mat wa nhtawm kaga masha wa a yi sun hta tu nga ai hkai nmai shing n rai dan da sai hkauling sumpum hpe hkru kau ya ai rai yang, dai wa jahkru dat ai wa mahtang hten za mat ai a matu wa na rai wu ga. Marai langai ngai gaw kaga wa a gumhpraw shing n rai, shi a matu manu dan ai arai ni hpe kyem da na matu myit hkrum da ai arai ni hpe shi a nta kaw na lagut e lagu la hkrum mat ai rai yang, dai lagut hpe bai mu tam ai shaloi, dai lagut wa htam lahkawng bai wa lu na rai wu ai,” ngu ka da nga ai.

Chyum Laika Sara ni gaw tara lahkawng yan hpe maren mara tawn da ma ai. Hpa majaw nga yang chyum Laika hta bung pre ai akyu ara hpe “Nang gaw asak galu kaba nna, lu su wa na ra ai ngu tsun dai ai.

Anhte na lu saga ai hte maren n byin mai ai raitim, Rabi, ngu ai chyum laika sara ni gaw dai zawn tara ni hpe jashuk da ya ma ai. Dai majaw Pharisee langai mi san seng myit hte san ai rai nga ai. Mt 22:36 hta, “Shi gaw Sara e, jep ai tara hta na grau kaba ai tara dgaw gara mahtang rai nga a ta?, ngu nna sai da ai. Tsun ga nga yang gara tara mahtang shinggyim masha hpe hkye hkrang la lam de du shangun lu ai kun, ngu san ai rai nga ai.

Yesu Madu, masat da ya ai mahtai gaw tara kanu lahkawng rai nga ai. Pharisee wa gaw Yesu madu htai ya na mahtai a shawng daw hpe myit mada taw ai. Kaja wa nga yang Yuda masha ni a matu, chyum laika hta na, manu dan dik ngu hkam la ai “Shema Israel” (Madat u, Oh Israel) ngu saw shaga ai akyu hpyi ga, shing nrai,

Makam masham ga hpe yin la ai lam rai nga ai. Dai hpe Israel myusha ni a akyu hpyi ga ngu mung tsun ma ai. Yuda ma chyangai ni, kanu a lahpyen hta nga ai shaloi hkawn ai chyum laika ga rai nga ai. Jahpawt daw galang, shana daw galang, lani mi lahkawng lang tsun ma ai.

Dai akyu hpyi ga hpe kanoi shan hpyi hta ka ma ai rai nna, sum pu hta bang da n htawm, kahtan, shing nrail, pai maga na lata hta gyit noi lang chye ma ai. Dai gaw shanhte hpe makawp maga ya ai hkan hpa arai hku bang gun chye ma ai.

Yesu Madu, dai chyum laika akyu hpyi ga a shawng da hpe shaw la ai. Lawu da hta gaw Bu Hkawm Laika kaw na la da ai hpe mu lu ga ai. Tara Jahprang Laika 6:4-9 hta, “Israel e, ndai ga hpe adum nga mu! Dai Madu anhte a Karai Kasang chyu sha Madu rai nga ai. Dai Madu na a Karai Kasang hpe na a myit kraw lawang mahkra hte, na a asak mahkra hte na a n-gun lagaw mahkra hte tsaw ra nga u. Dai ni ngai nang hpe jaw ya nga ai ndai hkang da ai ga ni hpe galoi mung hkum malap kau et. Na a kasha ni hpe dai ga sharin ya u. Nta e nga yang mung, hkawm sa nga yang mung Hkring sa nga yang mung, magam bungli galaw nga yang mung, ga ndai hpe atsun nga na rai ndai. Ga dai hpe na a lahpum hta gyit shakap da nna na a kahtan shadum ai masat kumla langai zawn hkang da na rai ndai. Ga dai hpe na a nta chyinghka hkadun ni hte mare chyinghka ni hta ka da lu na rai ndai.” Ngu ka da ai.

Shawng de tsun dan sai ga si ni hpe yu yang kade daram dan lada ai hpe mu lu nga ai. Shinggyim masha ni a sak prat gaw Yaweh Karai kasang hta sak jaw apnawng ai lam hta grau ai ahkyak ai lam nnga sai. Karai Kasang a magam hpe n gun hpai aten ngu gaw n mai nga ai rai nga ai.

Dai ram nan hkum tsup ai tara hpe Yesu Madu gaw Jaw Jau laika hta tsun da ai chyum daw hpe bai pawng bang dat ai hpe mu lu ga ai. Jaw Jau Laika 19:18 hta, “Kadai hpe mung matai hkum htang myit; masin n si hkraw ai myit hkum rawng myit; na a htingbu wa hpe na a hkum hte maren tsaw ra lu na rai ndai. Ngai gaw dai Madu rai nga nngai,” ngu ka da ai.

Ndai chyum laika hpe mung Pharisee ni atsawm sha chye na ma ai re. Raitim, Yesu Madu, ndai tara hpe shawng na tara hte maren sha tawn da ai hpe shanhte a matu mau hpa tai mat ai. Lahkawng ngu na tara mung shawng na langai ngu na tara hte maren sha rai nga ai (Mt 22:39).

Tsun mayu ai gaw, tara lahkawng yan gaw maren sha ahkyak ai rai nga ai. Htingbu wa hpe n tsaw ra ai sha, Karai Kasang hpe tsaw ra ai ngu ai ga hpe kadai

tsun lu na n rai nga ai. Tinang hte ni htep ai wa hpe tsaw ra ai ngu ai gaw, Karai Kasang hpe tsaw ra ai ngu ai sha rai nga ai.

Yuda masha ni gaw chyum laika hta na chyum ga hpe daw lahkawng garan da ma ai. Shawng daw gaw, shanhte a matu tsaw dik htum ai daw rai nna, Moses a chyum laika buk 5 lawm nga ai. Dai chyum laika buk ni hpe Moses hkum nan ka da ai ngu shanhte ni myit la hkam la ma ai re. Dai shawng daw na laika buk ni hpe “Torah” chyum laika ni ngu shamyng ma ai. Lachyum gaw “Tara ni” ngu ai rai nga ai.

Ngam ai chyum laika buk ni yawng hpe gaw, Myihtoia laika buk ni ngu gabaw ginlam langai a kata kaw bang da ma ai. Dai Majaw Yuda myusha ni hta “Torah” ngu ai Tara Jahprang Laika hte “Prophet” ngu ai Myihtoia chyum laika ngu tsun jang chyum laika buk langai ting hpe tsun ai rai nga ai. Dai ni anhte tsun ai gaw “Old Testament” Ga Shaka Dingsa Laika Buk rai nga ai.

Ndai laban na Chyum laika hta, Yesu Madu, Pharisee hpe mahtai jaw ai gaw, “Karai Kasang hte tinang hte ni htep ai wa hpe myit malang dingman ai hte tsaw ra nna, atsawm sha nga u. Dai zawn nga ai rai yang, Karai kasang hkang da ai lam yawng hpe hkan nang hkan sa ai tai nna anhte a matu htani htana asak hpe lu la nga gaw teng sha rai nga ai, ngu ai rai nga ai.

Yesu Madu mungkan ga ntsa kaw nna samsing mung dan de lung wa maw yang kasa ni hpe “tinang hte ni htep ai ni hpe tsaw ra na matu tara ningnan hpe jaw da ai. “Ngai nanhte hpe tsaw ra made ai zawn, nanhte shada da mung tsaw ra nga mu”(Yawhan 13:34).

San Pawlu Roma hpung masha ni hpang de shagun dat ai laika ka dat ai shaloi dai Yesu Madu a num htep ga hpe atsawm sha chye na ai dan len nga ai. Roma 13:9 hta, “... jep ai Tara ni hte kaga jep ai tara nga manga hte gaw, na a htingbu wa hpe na a hkum hte maren nang tsaw ra lu na ndai nga ai ga langai mi sha hta gumhpawm lawm nga ai,” ngu tsun da ai.

Ndai hta, ahkyak ai lam langai hpe sharen nna tsun dan ra wa na re. Yuda myusha ni gaw tinang hpe zawn sha, laga yuda myusha langai ngai hpe sha tinang hte ni htep ai wa dngu hkam la let, shada da tsaw ra ra ai ngu hkam la ma ai. Yesu Madu tsun ai ni htep ai masha gaw, tinang chye ai masha mi rai rai, n chye ai masha mi rai rai, mungkan masha yawng hpe tsun ai rai nga ai.

Dai lam gaw Yesu Madu a, “Kaja ai Samaritan masha” ga shadawn hte dan dan len len tsun da ai hpe Luka Laika 10:25-37, hta hti yu yang mu lu ga ai.

Pharisee san ai ga san hpe jahkum shatsup na matu ndai ga shadawn hpe tsun dan ai rai nga ai. Shinggyim masha shagu gaw tinang hte ni htep ai masha rai nna, Hkristan sak prat hta ningpawt ninghpang ai masin masa rai nga ai. Tsun mayu ai gaw anhte ni a tsaw ra myit hta marai langai ngai hpe yat kau da ai rai yang tara kanu kaba langai mi ting hpe tawt lai ai tai mat na rai nga ai.

Anhte a tsawra myit hte gindan ai laksanakan masha ni mung nga ai.

Ndai laban na chyum daw langai hta karai Kasang gaw masha myu hpan tsang masum hpe dip lu dip sha ai lam n galaw na matu Israel myusha ni hpe sadi jaw da ai lam hpe tsun da ai. (1) maigan masha ni – Israel mungdan hta sa du nga pra ai maigan myusha ni gaw Yuda myusha ni a htunghking lailen hte makam masham hpe hkap la ai ni rai ma ai. Shanhte gaw lamu ga madu mung n rai, Israel mungdan a myu sha hpan hta mung lawm ai majaw dip lu dip sha hkrum ai lam ni nga ma ai. (2) Gaida num ni – shanhte gaw shinggyim makau grupyin hta shim lam n lu ma ai rai nna, n gun n rawng ma ai majaw, myit kaji ma ai hte gaya jahkrum ai hkrum sha ma ai. Grau nna, dai ten hta na tara hte maren, kashu kasha n su ai ni gaw shanhte lu su da ai sut gan ni hpe jasum kau ra ma ai. (3) Chyahkrai ma ni – daini na aten, anhte a ginra ni hta chyahkrai ma ni hpe makawp maga ai jinghku hku jingyu ni a dum nta ni hta shingbyi lu ma ai. Dai ten na chyahkrai ma ni gaw, tsan ai ginra buga ni hta mayam hku shangun sha ai hpe hkrum ra ma ai.

Ndai masha myu hpan masum ni gaw arawng ana power lu ai ni hte gumhpraw hkoi sap ai sut su ni a dip lu dip sha ai hpe, jaugawng a ashu ashan zawn, hkrum sha ma ai. Hka bai n lu wa ai rai yang gaw, shanhte lu su ai arung arai sut gan yawng hpe la kau ya ma ai. Shanhte a shinggyim ahkaw ahkang yawng jasum kau chye ma ai.

Ya tsun dan ai lam ni tak bawm ga n re ai lam, Myihto Nehemiah laika hta dan dan len len tsun da ai. Matsan mayan ni roi rip dip lu dip sha hkrum ai shaloi shanhte kamhpa ai ningbaw ningla ni hpe sawk shawn ai hkrap madai n sen rai nga ai.

Nehemiah 5:1-5, Ya aten ram ram na ai hpan, numsha lasha amyua masha law law hte gaw shanhte a Yuda hpu nau ni hpe aput hpan wa nga ma ai. Nkau mi gaw, anhte gaw dinghku kaba lu shajang ga ai, anhte asak hkrung nga lu na matu nai mam

ra nga ga ai law ngu nna tsun ma ai; Kaga ni gaw, Lusha n kyet mat hkra, nai mam alaw alam lu la na matu, tinang a yi sun, sabyi sun ni hte dum nta ni hpe tang kau saga ai, ngu nna tsun ma ai. Kaga ni mung, anhte a yi sun ni hte sabyi sun ni hte seng ai hkawhkam hkanse bang na matu, gumhpraw hkoi la shajang saga ai. Anhte gaw anhte a Yuda hpu nau ni hte amyu langai sha rai nga ga ai. Anhte a kashu kasha ni gaw shanhte a kashu ni zawn rai nga ai n rai ni? Ti ti mung anhte gaw anhte a kashu kasha ni hpe mayam shatai kau nga ga ai. Anhte a shyi sha nkau mi hpe pyi, mayam ni zawn dut kau rau saga ai. Anhte a yi sun ni hte sabyi sun ni gaw anhte a lata kaw nna madu la kau hkrum nga sasga ai majaw anhte gaw matsan mayan hkrum nga ga ai, ngu nna naw tsun nga ma ai,” ngu rawng nga ai.

Moses a tara hta hkoi sap ya ai kaw nna, amyat n la ya na matu asan sha tsun da ai rai tim, dai zawn dip lu dip sha ai lam gaw Yuda myusha shada hta byin nga dingyang rai nga ai hpe ndai laban na chyum daw langai hta tsun da ai (Pru Mat Wa Ai Laika 22: 24- 25).

Matsan masha ni roi rip hkrum ai lam gaw shanhte hpe makawp maga na kun dinghku masha ni nnga ai majaw rai nga ai. N gun ja ai kun dinghku langai mi kaw na nta masha langai ngai hpe dingbai dingna jaw na gaw grai myit yu ra ai ten rai nga ai.

Ndai laban na chyum mungga daw langai hta, Yaweh Karai Kasang gaw dai zawn shimlam n nga ai ni yawng hpe shi hkum nan makawp maga na ngu ga sadi jaw da ai. Masha ni hpe dip lu dip sha ai ni, shanhte hkum nan mung kaga masha ni a dip lu dip sha ai hpe hkrum sha wa na ra ai lam; shanhte sut su ai rai tim, dai sut gan ni jasum kau nna kaman tai mat na lam; shanhte a madu jan ni mung gaida num ni tai wa nna, kashu kasha ni mung, chyahkrai ma de gale mat na lam jahkrit shadum da ai. Karai Kasang, shi tsun ai hte maren galaw lu ai hpe myit um ang myit shut na lam nnga ai.

Anhte hpe dip lu dip sha ai ni dai zawn hkrum sha na nrai tim, anhte hte ni htep ai ni hpe dip lu dip sha ai lam n galaw hkrup na matu sadi maja nga ra ga ai. Dip lu dip sha ai lam amyu myu mai rai nga ai. Karai Kasang hpe tsaw ra chye ai myit hpe jahkring kau ai, jahtum kau ai wa daram kaba dik ai myit yawn hpa hkrum ang shana nrai ga ai.

Ni htep ai masha hpe tinang hkum hte maren tsaw ra ai hpe maram nna Hkristan sak prat hpe chye lu ga ai. Ndai bat na chyum daw lahkawng hta, San Pawlu

gaw Htesaloni Hkristan hpung masha ni hpe lai wa sai laban na zawn sha matut shakawn da nga ai.

Zingri zingrat lam amyu myu hkum sha nga ai lapran Hkristan masha ni Madu a Kabu Gara Shiga hpe myit lawm hkum lawm madat hkam la nga ma ai. Shanhte gaw Hkristan makam hte maren atsam marai rawng ai myit masin hte sak hkrung nga lu na matu, Hkristan makam gaw shanhte kaw nna makau grupyin masha ni hpe de chyambra shangun nga ma ai, ngu shakawn da ai.

Anhte a galai shai ai lam gaw shanhte ni zawn san seng nga ai kun? Anhte a makau grupyin ni hta Karai Kasang a sharin shaga ai, ni htep ai ni hpe tsaw ra ai lam rai nga ai, Kabu Gara Shiga hpe gun jaw gun ya nga ra ga ai.

Akyu hpyi saga

Wa Karai Kasang e, Ni htep ai masha ni hpe tsaw ra ai gaw Karai Kasang hpe tsaw ra ai re ngu nang Madu hkang da ai hte maren mungkan masha ni hpe tsaw ra lu na chye ju jaw ya rit. Anhte a Madu Hkrsitu a marang e, hpyi nem nga ga ai. Amen.

Hkristu hta tsaw ra ai kanu kawa tara hkaw sara/num ni hte nu wa hpu nau ni e, ndai laban gaw pranwan ladaw hta (30) ngu na laban rai nga ai.

Hti ang ai Ja Chyum Mungga ni gaw

Chyum Mungga Daw (1) Pru Mat Wa ai Laika 22:20-26

Chyum Mungga Daw (2) 1Htesaloni 1:5-10

Kabu Gara Shiga Mt 22:34-40

Ndai Ja Chyum Mungga ni hpe hti nna, hpawtni na nawku dawjau lamang ni hpe woi awn nga ga.